

זכורני מימי ילדותי כשהייתי בן תשע, אשר התנהגו אבא מרי ודודי ר' גדליהו הצדיקים זכרם לברכה שהיו קמים בלילי שבתות כחצות לילה ועסקו בתורה יחד עם התפילה כמו תשע שעות, וגם אני קמתי לאיזה שעות ולמד רבי עמדי, וגם אמא הצדקת ע"ה קמה ולמדה מדרש ורמב"ן ומלבי"ם בפרשת השבוע, וכאשר קמה היה אצלי כיום טוב, כי כבדה אותנו בקפה חם ולביבות מאפה תנור שהיו נפלאים מאוד בטעמם, והנה עיקר הקימה היתה לשם הלמוד, אך הלביבות היה להם חלק גדול בזריזות הקימה אצלי. וכך היה זקננו הגאון החסיד מהרש"ז זצ"ל מפרש גם המשנה (ברכות נ"ד ע"א) "בכל לבבך בשני יצריך, יצר הטוב ויצר הרע", דהיינו שישתמש ברצונות היצה"ר להסתייע אל הטוב.

הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל
"מכתב מאלהו" (ב"ב תשל"ז) ח"א, ע' 25

הרב אליהו יהושע געלדצעהלער שליט"א חתנו של הרב דסלר זצ"ל, כותב אלי בכ"ב אייר תשנ"ה, אודות התקרבותו של חמיו הרב דסלר לרוח חסידות חב"ד משחר **נעוריו**:

א. ידוע שהומיל היתה עיר חסידית, וכאשר למד שם בישיבה של אביו התודע לחסידי ליובאוויטש ולתורת חסידות חב"ד, והיה מתפלל שם בקביעות ביחד עם אביו רבי ראובן בער בבית המדרש של חסידי חב"ד.

ב. שמעתי ממורי וחמי ז"ל, כי כאשר היה בן י"ב שנה בערך היינו בשנת תרס"ד, ביקש אביו מגיסו הגאון רבי חיים עוזר לשלוח אליו בחור מצוין שילמד עם בנו, ושלח לו בחור בן י"ט שנים בשם ר' בן ציון נאטלאוויטש, (ור' חיים עוזר כתב לו שהוא שולח לו בחור תלמיד חכם הבקי בכל ספר המשנה למלך).

זמן רב אחרי ששמעתי סיפור זה וכבר גרתי כאן בפארעסט היללס, נודע לי שהרב בן ציון נאטלאוויטש (שכבר היגר לארה"ב והיה מחשובי אגודת הרבנים) גר בבית סמוך לדירתי, וביקרתי אצלו כמה פעמים והוא גם אכל אצלי בשבתות כשאשתו היתה חולה. הוא סיפר לי על אותה תקופה שלמד עם מו"ח בילדותו בהומיל, אבל הוסיף לי דבר מענין. שאביו של מו"ח רבי ראובן בער התנה עמו בכתב, שכאשר יבוא להומיל מוכרח הוא להתפלל בבית המדרש של חסידי ליובאוויטש. והטעם משום שבשאר בתי המדרשים כבר היו שם מהבונדיסטען, והוא לא רצה שח"ו ידבק אצלו משהו מהם וזה ישפיע על בנו, ורק בבית המדרש של חב"ד הם לא הצליחו לחדור. וא"כ מובן היחס לחסידות שקיבל מו"ח הרב דסלר זצ"ל בביתו.

ג. אשתו הראשונה של ר' ראובן בער, נפטרה ל"ע שנה אחרי לידת מו"ח. הוא נשא בזיווג שני את בתו של הרבני ר' יעקב רבינוביץ מטעלז, שהיתה אחותה של הרבנית אשת הגה"ח רבי יעקב לנדא זצ"ל אב"ד בני ברק. אשה זו היא שגידלה את מו"ח, ולכן כל ימיו היה קורא להרב לנדא בשם "פעטער" (דוד).

כ"ד טבת

תשצט

ד. היתה לו ידיעה רחבה בספרי חסידות. לא רק בספרי חסידות חב"ד, אלא גם בספריו של רבי צדוק הכהן מלובלין (שגם הוא היה מעיר ליבוא ליד ליטא ששם נולד מו"ח), וכן בספר ליקוטי מהר"ן.

ה. כאשר היה אברך כבן עשרים וחמש שנים, נסע אל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שהיה אז כבר בעיר רוסטוב, וכמסופר אודות זה בספר "מריצי תורה ומוסר" ח"ג ע' נה: "גם נסע פעם אחת לשחר את פניו של האדמו"ר רבי שלום בער שניאורסאן (הרש"ב) בהיכלו אשר ברוסטוב, ודיבר עמו בענינים עמוקים".

ו. בשנת תש"ח היה הרב דסלר בארה"ב, ונכנס ליחידות אל כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע. יש העתק של מכתב לברכת שנה, שכתב אל הרבי הריי"צ בער"ה תש"י, ואשר מסיים במילים: "הנמנה בין המון מעריצי הדרת קדשו".

ז. כאשר ביקרתי בניחום אבליים ל"ע אצל הרבי (כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל) בשבט תשמ"ח, אמרתי לרבי שחותני הרב דסלר זצ"ל, ראה את כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע וכן את כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ זצ"ל. והוספתי שהוא אף פעל בעולם הישיבות, בהפצת הלימוד בתורת החסידות בכלל ובספר התניא בפרט.

עד כאן מה שכתב אלי הרב געלדצעהלער שליט"א.

הרה"ח ר' שלום דובער הלוי וולפא שליט"א
"שמן ששון מחברין" (ירושלים תשנ"ה) ח"א, ע' 133

כ"ד טבת

אאמו"ר [הגאון רבי גדליה שארר] ז"ל הי' אומר משמו של הגאון ר' מענדל זאקס זצ"ל [חתנו של ה"חפץ חיים" זצ"ל] שאף שראה בימיו הרבה גדולי תורה וצדיקים, אבל רק על אחד מהם יתכן לומר שנתעלה בעבודתו ובאשיותו מיום ליום, ואמר דברים אלו כלפי הגאון החסיד שהרביץ תורה ומוסר הרה"צ **רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל** בעל "מכתב מאליהו" [ואגב, כדאי להזכיר שאאמו"ר ז"ל נפגש עם הרב אליהו דסלר זצ"ל כשנשא תלמידו הנאמן הרב אלי' יהושע געלדצעהלר שליט"א את בתו, והתקיימה מסיבת "שבע ברכות" בביתנו, ומאז נתקשרו בעבותות ידידות. בעת ההיא שלח הרב דסלר זצ"ל מתנה לאאמו"ר זצ"ל את הספר "מחיר יין" מאת הרמ"א על מגילת אסתר (ע"ד הדרוש), ורשם בו שהספר הוא מספריית אדמו"ר מסאדיגורא וחתום בכתי"ק (החתימה היא מהרה"ק רבי נחום דובער זצ"ל בן הרה"ק רבי שלום יוסף זצ"ל בנו בכורו של הרה"ק מרוזין זי"ע ועכ"י, וחתנו של האדמו"ר הזקן מסאדיגורא זצ"ל, ומתוך חיבה והערצה נקרא ע"י חסידי סאדיגורא בשם רבי נחום בער'ניו, וידוע שהי' לו אוצר הספרים גדול מאד) וכי "שולחו לאות ידידות והוקרה רבה לידידי הרה"ג המובהק מוהר"ג שאר", וחתם "ידידו עוז דו"ש אלי' אליעזר דעססלער"].

הגאון ר' יצחק מאיר שארר שליט"א
"מגדל אור" (ברוקלין תשס"ב) ע' ק'

תת

הגרא"א דסלר זצ"ל שמע פעם שני יהודים מתווכחים ביניהם בעת מלחמה. ראובן תיאר בפני שמעון את המצב הקשה בו נתון עם ישראל, עד שמי יודע מה יילד יום,

וכיצד נסתדר בעת הפצצה וכו', ושמעון השיב לו "וכי אינך יודע שהכל בידי שמים וכל מה שעושה הקב"ה הוא לטובה, ומה יש לנו לפחד?"

והשיב לו ראובן מיניה וביה: "כן, גם אני יודע זאת, אבל כוונתי היתה לתאר מה יהיה מבלעדי זה, כלומר איך נסתדר בהפצצה בלי שניקח בחשבון שהכל בידי שמים..."

ואמר על כך הגר"א דסלר: "כיצד יהודי יכול להעלות בדעתו מצב תיאורטי כזה שהקב"ה לא משגיח על העולם? הרי אין מציאות כזו כלל וכלל! מה טעם יש להגות בדמיונות-שווא בנוסח "מה יהיה אם הקב"ה לא ישמור עלינו"?...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

אב"ד רמת-אלחנן

טובך יביעו" (ב"ב תשס"א) ח"ב, ע' רס"ב

אמר רחמי

זוגתי ה' בכל ימי המלחמה דהיינו מתחילת שנת תש"א עד סוף שנת תש"ה באוסטרליא, ושאלה חמותי הצדיקת ע"ה את בעלה ה"ה חמי הגה"צ [רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל] אם אפשר להתיר ולסמוך על המתירים וליתן לבתם חלב עכו"ם, כי לא ה' שם מאכלי בשר כשר וכו', ולא התיר לה. ובכן לא שתתה חלב קרוב לשש שנים, מו"ח החמיר מאד בחלב עכו"ם ולא שתה טיי בכלי פארטסליין [כנהוג שם בענגלאנד] בבית ששותין שם חלב עכו"ם, אלא שתה הטיי בכלי זכוכית.

הגה"צ רבי אליהו יהושע געלדזעהלר שליט"א

"קדשי יהושע" (ירושלים תשנ"ח) ח"ה, ע' א' תשנ"ז

שמעתי שכשהגיע הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל לכהן כמשגיח בשיבת פונביז' כאן בבני ברק אמר באחת משיחותיו הראשונות, שמאחר ושם לבו לעובדא שמספר הבחורים אומרי הקדיש אחר אביהם או אמם ל"ע [בשנה ההיא] אינו עומד על בודדים בלבד ר"ל, אי לכך החליט להאריך במעט את משך זמן אמירת פסוקי דזמרה מידי יום ויום, שכן יש בכח אמירתם בנחת כדי לזמר עריצים ולהכרית המקטרגים ולומר למלאך המשחית - הרף. [וכמו כן כשבא אחריו הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הנהיג להאריך זאת פורתא].

אמר רחמי

הרה"ג ר' צבי רבינוביץ שליט"א

"עיוני הלכות" (ב"ב תשס"ד) ח"ב, ע' צ'

בתקופת שהותו [של הגה"ח רבי יצחק הלוי הורביץ הי"ד, מחשובי חסידי ליובאוויטש, הנודע בכינוי "ר' איטשע מתמיד"] בלונדון התיידד ר' יצחק עמוקות וקשר קשר פנימי עם הגאון רבי אליהו-אליעזר דסלר זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר בדור האחרון, שהתגורר אז בלונדון ולימים היה למשגיח של ישיבת פונביז' בבני-ברק. הרב דסלר ז"ל, עם היותו גדול בתורת המוסר, שלח ידו גם בתורת הקבלה והחסידות, אם כי לא למד זאת מפי אחרים אלא השתדל לרכוש ידיעות בעצמו, בכוחות הבנתו האישית. עוד בהיותו ברוסיה, כששהה בעיר הומיל, נפגש הרב דסלר עם גדולי חסידי חב"ד בעיר ולמד מפיהם

תתא

תורת חסידות חב"ד. ופעם נסע לרוסטוב אל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ושוחח עמו בענייני תורת החסידות (מרכיצי תורה ומוסר ח"ג עמ' נה).

בתקופת שהותו באנגליה הרחיב הרב דסלר ז"ל את עיונו בתורת הקבלה ובספרי החסידות, והעמיק הרבה בלימוד ספר התניא וספרי חסידות נוספים. בעיקר הביא אותו בסוד העניינים ר' יצחק מתמיד, שהתארח זמן ניכר בצל קורתו בלונדון.

הרב דסלר היה יושב עם ר' יצחק לילות שלמים ולומד אתו תניא וחסידות, ובעקבות זאת היה ממשיך להתייגע בעצמו בלימוד התניא. הרב שניידר ז"ל מלונדון סיפר על לימוד התניא של הרב דסלר שהיה מתייגע בלימוד שעות רבות, והיה כורך סמרטוט לח על מצחו מרוב המאמץ העיוני [מהגה"ח הרב חנניה יוסף שי' אייזנבך].

הרב דסלר מצידו רכש הרבה ידיעות בתורת החסידות מר' יצחק, ועל כן העריץ אותו מאוד, וגם ר' יצחק מצידו העריך מאוד את הרב דסלר. כששב ר' יצחק אל הרבי הריי"צ, שיבח את הרב דסלר בפניו. הרבי הריי"צ אמר לו שהוא מכיר את משפחתו ואת הוריו, בתור אנשי מעלה (מפי בנו הרה"ח ר' שמואל שי').

בסביבות שנת תרח"צ שהה ר' יצחק כמה שבועות בביתו של הרב דסלר בלונדון, והם טיילו יחדיו בפרד"ס, ארוכות וקצרות, עד שלא הניח שום דבר קטן וגדול שלא בירר מפיו. לאחר זמן סיפר הרב דסלר כיצד הוא פגש בלונדון את החסיד ר' איצ'ה מתמיד והמתיק סוד איתו, ואז נתגלו לו רזי עולם, והתבטא: "הימים האלה היו הימים המאושרים ביותר בחיי" (מחתנו הרה"ג רא"י גלדצהלר - "מכתב מאלהו" ח"ה עמ' 484). הרבנית אשת הרב דסלר העידה כי התברר לה שר' יצחק לא שכב על מיטה בכל השבועות שהתארח בביתם.

כ"ד טבת

תקופת שהותם בצוותא נתנה את אותותיה ביצירתו הרוחנית של הרב דסלר, שהושפעה עמוקות כידוע מרוחה של תורת החסידות. ספריו של הרב דסלר מלאים, כידוע, בציטוטים מספר התניא וברעיונות השאובים מספרי חסידות נוספים. לימים, כשעמד בראש ה'כולל' בגייטסהד, קבע הרב דסלר שיעור ברבים ללמוד מתוך ספר התניא, ופעם כשביקר במונסי ונתכבד להשמיע שיחת מוסר ב'בית מדרש עליון'. ביאר במשך כשעה וחצי את דברי אדמו"ר הזקן בהגה"ה לפרק ב' בענין חב"ד דאצילות ומה שלמעלה מאצילות.

במיוחד עיין הרב דסלר הרבה בבירור המחלוקת בין שיטת כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע לשיטת הגר"א מווילנה ז"ל בעניין ה'צמצום', ודרש וחקר בזה הרבה גם מפיו של ר' יצחק. (מרכיצי תורה ומוסר ח"ג עמ' סה). לאחר עזיבתו את לונדון, המשיך ר' יצחק את הקשר עם הרב דסלר בהתכתבות הדוקה. חלק מהמכתבים הללו התפרסמו בקובץ "יגדיל תורה" נ"י חוברת ו' (ס"א).

הגה"ח ר' ישראל אלפנבין הי"ו
 "יראת ה' אוצרו" (ירושלים תשס"ה) ע' 247

תתב

שמעתי סיפור נורא שאירע לפני כארבעים שנה, לאחד הכוללים החשובים הגיע אחד מהנדבנים הגדולים. וביקש מראש הכולל שיבחר כמה אברכים מצוינים ביותר

מתוך הכולל, להם הוא רוצה לסייע ולהחזיקם בכל צורכיהם. ראש הכולל הלך לשאול את עצתו של הרב דסלר האם ראוי הדבר לעשות כך. הרב דסלר עשה גורל הגר"א ועלה הפסוק **"השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו"**. הרב דסלר אמר לאותו ראש כולל שלא יעשה זאת ולא יבחר יחידים מתוך הכולל. לימים סיפר ראש הכולל, שאם הוא היה צריך להכין את הרשימה ולבחור כמה אברכים, הרי שאחד מגדולי הדור שבדורנו לא היה ברשימה זו. מי יודע אם לא היינו שוכרים אותו. בשנים מאוחר יותר הוכח כי אחד מגדולי הדור יצא מכולל זה, והוא לא היה מאותם האברכים שהנדבן רצה להחזיקם.

הגאון ר' צבי כץ שליט"א

ראש ישיבת "חזון נחום"

"אחדות" טבת תשס"ו, ע' ד'

בשעה מאוחרת בלילה פנה לפתע רבי אליהו דסלר אל תלמידו שישב לצד מיטת חוליו שיואל לקרוא לרופא משום שאינו חש בטוב.

התלמיד הזדרז מאד. הוא הבין שאם הרב דסלר "מבקש" הרי שתחושתו גרועה מאד, כי מעולם לא השתמש בזולתו. הוא סר לביתו של ר' אפרים בלוך אשר ברחוב סמוך, שם הותקן אחד מן הטלפונים הבודדים בגייטסעדה, והתקשר לד"ר שטוקר, שהבטיח להגיע בהקדם.

והנה, תוך כדי כך מבחין התלמיד שר' אפרים מוטרד מאד, ואחר הפצרות חוזרות ונשנות, נאות להשיח את מצוקת ליבו.

הוא סיפר כי למחרת עתיד להיות היום האחרון לפרעון מס הכנסה עבור השנה שעברה, חובו נאמד בתשע מאות לירות שטרלינג, ואין לו מהיכן לפרוע.

היה זה סכום עצום בהשוואה למשכורת בכולל שהיתה בסביבות ארבע לירות שטרלינג.

מששב התלמיד אל הרב דסלר בישר לו שהרופא מתעתד להגיע בקרוב ואף סיפר לו אודות מצוקתו של ר' אפרים.

הלה היה מחשובי הבעלי בתים וסייע הרבה בידי הרב דסלר בכולל שלו ובשאר המוסדות.

אחר שהרופא ביקר את הרב דסלר והרגיעו מבחינת המצב, התיישב רבי אליהו על המיטה בכוחות עילאיים, לקח דף ועט וכשבקושי אחז את העט מרוב חולשה, **רשם שתי פתקאות**: פתק אחד הופנה לר' דב שטיינהויז - אחר כך משגיח ב'קול תורה' לצעירים - בו הוא מבקש ממנו לתת למוכ"ז חמש מאות לירות שטרלינג על אחריותו, והפתק השני הופנה לה' נוסבאום על סך ארבע מאות לירות שטרלינג.

מחוגי השעון הראו את השעה שלוש לפנות בוקר.

והוא ביקש מתלמידו שיסור מיידית לבתיהם של הנמענים ויביא את הכסף תיכף ומיד לר' אפרים בלוך, ולומר לו שאינו צריך להיות מוטרד, והכסף ישאר ברשותו עד שירחיב ד'.

כ"ד טבת

תתג

בשעה ארבע לפנות בוקר שב התלמיד משליחותו, והרב דסלר התנצל על הטירחה: "נצאתי מגדרי שלא להשתמש באחרים, כי חפצתי שיהיה לך חלק בענין כה גדול. יהודי שעשה כל כך הרבה בשביל תורה, אסור לו ללון בצער. חס וחלילה שיהודי כזה יוציא דמעה מעיניו" [עדות התלמידים].

"טל אורות" (ירושלים תשס"א) ע' 317

אוצר החכמה

...ובאמת כל ספרי גדולי החסידים הראשונים, הם פירושים לס' עץ חיים, כגון ספרי חב"ד וספרי הרה"ק מוויטעבסק, וספרי הר"ן מברסלב וכו', וכל הספרים האלו היה מורי וחמי [הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל] בקי בהם ובמשנתם, והוסיף עליהם ביאור אחר ביאור, בסוד כוחות הנפש ומדותיו, וספרי רבי צדוק הכהן היו חביבים בעיניו מאוד, ועסקתי הרבה עם מו"ח בדברי רבי צדוק הכהן שהיה לו כח גדול לבאר דבריו בטוב טעם, ולרוב גדול מספרו מכתב מאלהו בנוי על יסודות של רצה"כ.

אוצר החכמה

אחר חתונתי רצה מו"ח לקבוע עמי שיעור קבוע בספר תקנת השבין לרצה"כ, ולא אסתייעא מילתא, דנסע לארץ ישראל לשיבת פאניוועזש קודם פורים. אמנם שלח לי משם בכל שבוע העתק מהשיחה שהיה אומר בישיבה. וכמה פעמים השבתי לו בנוסף משלי, הערה, הוספה וכדומה, וחבל שלא השארתי לי העתק מהם. בשנת תשי"א שלחתי למו"ח ספר ישראל קדושים מרצה"כ שיצא מחדש בדפוס. והודה לי מאוד ע"ז, וכתב לי בין הדברים כי אתה יודע כמה חשובים אצלי דברי רצה"כ, וגם כתב לי ששמח מאד למה שכתב שם רצה"כ בביאור ענין שמשון, וכיון לדבריו ממש אות באות. אולם הביע צערו שלא קיבל הספר הזה שבוע אחד קודם, ואז היה יכול לומר חידוש זה משמו של רצה"כ, כי אינו אוהב לומר חדשות. גם הפליג מאוד ברוב חכמה הגנוז בליקוטי מהר"ן, ואמר לי שצריך להיות מבין על תורתו ועל ספריו. [כשהייתי בארץ ישראל בשנת תשד"ל סיפר לי החסיד הישיש ר' בנציון אפטער זצ"ל בבני ברק, מותיקי חסידי ברסלב, שעסק הרבה עם מו"ח בספרי הר"ן מברסלב]. מו"ח היה בקי מאוד בכל ספרי מהרמ"מ מוויטעבסק כידוע, והיה ספר פרי הארץ יסוד לכמה שיחות שלו. ופעם שמעתי ממנו שיחה בריכה, דציטט מאמר מפרי הארץ [שכחתי איזה מאמר] ואמר בהתפעלות, כי לומר חידוש כזה, צריכין רוח הקודש!

כ"ד טבת

וכן היה בכוחו להפשיט ענינים מסובכים בקבלה, לפרשם בכוחות הנפש והנשמה באדם עצמו. זכור אזכור דפעם הראיתי לו קטע בליקוטי מהרי"א על מדרש רבה [להגה"ק מהרי"א מזידיטשוב] אשר לא הבנתי בו מלה, ופירשה לפני בדרכו המיוחדת הנ"ל, וכן לאידך גיסא בדברים שנראים לכאורה כדברים פשוטים, ראה בהם חידושים גדולים, כמו הלמדן הגדול המביט ברשב"א, דנראה לכאורה פשוט לכל מעיין, רואה בו הלמדן חידושים גדולים. כן מו"ח ראה בספרים שלמד דברים עמוקים וחידושים גדולים. ודכירנא בעת שהיה מו"ח בביתי במאנסי, ולמד כדרכו, ובפעם הזאת היתה עיונו בהקדמה לספר חסד לאברהם מהרה"ק ר"א המלאך צוק"ל, ופתאום שאג בקול של שמחה, חידוש גדול! והיינו האיך שמגדיר שם העשר ספירות, ופירש לי החידוש בדבריו, ואח"כ הגיד שיחה בבית מדרש עליון, והזכיר פירוש זה דר"א המלאך הנ"ל, וביאר דבריו בארוכה בטוב טעם, והכריז בהתפעלות "אילו לא באתי לאמריקא אלא בשביל זה, היה כדאי", ונדפס מאמר

תתד

זה בקיצור במכתב מאליהו ח"ד עמוד 51. והיה לו צמאון לידע כל הספרים. פעם בתוך הדברים הזכרתי דרך מצותיך ח"ב לאדמו"ר בעל צמח צדק. והפסיק אותי דמעולם לא ידע שיש ח"ב לספר דרך מצותיך, וביקש ממני אם אפשר לשאול ספר זה ממני שהוא לאיזה זמן. ונודעתי שהרב ר' שמואל מענדלאוויטש שליט"א [בנו של מו"ר רש"פ] יש לו ספר בירושה מאביו, ושאלתי ממנו ספר זה לזמן והבאתי אותו למו"ח, ועיין ולמד בו עד שגמר הספר כולו באיזה ימים, והחזרתי הספר.

פעם הייתי נוכח כשגדול אחד שאל את מו"ח מאין לקח לו דרך ללמוד ספרי קבלה וחסידות בעיון, והשיב לו שגיסו הגאון הצדיק ר' דניאל הי"ד, צוה לו ללמוד הכל "אלעס לערנען" [וזה מתאים במה שכתב במכתב הגאון הצדיק הנ"ל למו"ח ב' וירא שנת תרצ"ג (ונדפס מכתב זה בכתבי הסבא מקעלם, ח"ב עמוד תר"ג) על מה דאיתא בפרקי אבות פ"ה מ"ה, ולא אמר אדם מעולם צר לי המקום שאלין בירושלים, במה שנתפרשה לנו התורה חכמים וחידותם, באופנים לכל אחד ואחד לפי מה שהוא וכו', וכל אחד יכול למצוא לו להתהלך ברחבה בתורה, עכ"ל ע"ש]. ולמו"ח צוה ללמוד הכל. ושוב הקשה הגדול הנ"ל למו"ח, א"כ בקעלם אמאי לא למדו קבלה וספרי חסידות. והשיב לו מו"ח דעיקר מכל הספרים הנ"ל הוא להגיע לזה שכתב אל לבבך, ובקעלם הגיעו למדרגה זו בטוהר לבבם בלבד, ולא היו צריכים שם לספרים אלו לסיוע, משא"כ אנו, דרחוקים אנו מזה שכתב אל לבבך, ולפיכך אנו צריכים להרבה חכמה, [ע"ד דאיתא בגמרא נדרים כ"ב ע"א אלמלא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד, שערכה של ארץ ישראל הוא, מ"ט כי ברוב חכמה רוב כעס ע"ש]. מו"ח למד ספרים אלו באופן פנימי, להגיע על ידיהם לדביקות אמיתי, שאינו נתפס כמעט בשכל כלל, כמו שמביא בספרו מאליהו ח"ג [עמוד 143] דברי פרי הארץ פרשת ויקהל, שאין שום השגה משגת ותופסת הדביקות האמיתית באין סוף בשום שכל, כל שכן בהרגשה ותענוג וכו', עכ"ל. ומבאר דבריו שם בעמקות נפלאה, כן עסק בספרים אלו. וסיפרה לי אשתי תח' שזכורה מימי נערותה בלונדון דכמה פעמים בשעת לימודו, או אחר לימודו, היה שר לעצמו ניגון "הדודא'לע מזרח דו מערב דו..." מהרה"ק מברדיטשוב, בדביקות עילאה. וברמיזא ביקש גם ממני לעשות כן. פעם שאל אותי מו"ח איה ספר התניא שלך, ונתתי לו [ספר תניא זה קבלתי במתנה ממורי ורבי הגאון ר' גדלי' שארר הלוי זצ"ל, והוא היה ישן נדפס בוויילנא קודם המלחמה והיה קצת קרוע], והביט מו"ח על הצורה החיצונית של הספר בפנים רציני, והגיב "צו ווייניג צוריסען", והחזיר לי הספר מיד, והיינו דרמז לי שאין אני לומד בו כל הצורך.

מו"ח היה מקורב מאוד לדודו הגאון הגדול רבן של ישראל ר' חיים עוזר זצוק"ל, כאשר ניכר מהמכתבים הרבים שנשארו אחריו. הגר"ע הציע למו"ח לבוא לוויילנא לכהן כדיין בבית דינו, ומזכירו בתשובותיו. בעת חליו צוה ליתן ספר תורה שלו למו"ח, והספר תורה היה בקעלם, וממשלת רוסיא לא הרשתו להוציאו. כשזוגתי תח' הי' בקעלעם [מקיץ תרצ"ט עד אחר שמחת תורה תש"א] נסעו היא ואמה לוויילנא בחנוכה שנת ת"ש לבקר דודם הגאון. והגר"ע קירבם מאוד, ונתן לה 20 ליט בתורת מעות

כ"ד טבת

תתה

חנוכה, ומטעם בושה וצניעות אמרה "איני צריכה", ואמר הגר"ע, מעות חנוכה אין נותנים משום דצריכים, אלא נותנים משום אהבה, וגם נתן לה צמיד זהב, שהיה לו מזוגתו הראשונה.

הגה"צ רבי אליהו יהושע געלדזעהלר שליט"א
"קדשי יהושע" (ירושלים תשנ"ח) ח"ה, ע' א'תשנ"א

על הגר"א דסלר זצ"ל מסופר, שכשמרן הרב מפוניבז' קיבלו להיות משגיח בישיבה הוא התנה שלא יצטרך לעקוב אחרי הבחורים, לעורר אותם ולהעיר להם, כי זאת הוא אינו מסוגל לעשות. והרב מפוניבז' שהכיר את גדלותו הבין שטוב לישיבה משגיח כזה אפי' בכה"ג.

הגר"א

הגר"א

כשסיפרו זאת למרן החזון איש זצוק"ל, כביכול בטענה שהוא לא נוהג כמו משגיח ואינו מגלה יד חזקה לגבי התלמידים, השיב על כך החזו"א כי "משיכה היא קנין בעל תוקף יותר מאשר חזקה..."

הגאון רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל
"הגדת ר' שלום" (ירושלים תשס"ו) ע' ת"ע

הגר"א

הרב דסלר זצ"ל היה אורח בבית סבי הרה"צ רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל שנים מספר, וכשהגיע סבי לביתו בלונדון שאלו מה יכול לעשות עבורו, אמר לו שלא התפלל עוד ערבית, ורוצה לדעת היכן יש מנין, לא עבר זמן רב, והרב דסלר יצא לחוץ לארגן מנין עבור סבי - כאות הכרת טובה.

כ"ד טבת

הרה"ג ר' יחיאל מיכל שטרן שליט"א
"רעיונות לדרוש" (ירושלים תשס"ו) ע' קי"ד

הגר"א

סבר פנים יפות

במשנה באבות איתא (א, טו) שמאי אומר וכו' והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, ושמעתי פשט יפה מהגאון ר' אליהו דסלר זצ"ל שדייק שהרי לכאורה שמאי היה במדת הקפדנות ולמה דוקא הוא אמר זאת, אלא דבא ללמדנו שאל יחשוב האדם דלקבל כל אדם בסבר פנים יפות הוא רק מצד מדת חסידות וממדת חסד שהוא מדתו של הלל, לכך אמר דשמאי אמר כן אף שהיה במדת הגבורה שענין זה הוא גם חיוב לעשות כן מצד הדין.

הגה"ח רבי שמואל אהרן לידער שליט"א
"ילקוט נטעי אשל" (ב"ב תשנ"ט) ע' ק"ח

תתו